

USA, Venezuela och Latinamerikas framtid

Introduktion

Den amerikanska attacken mot Venezuela och kidnappningen av Maduro, som följts upp med hot mot Colombia och Kuba visar att Trump menar allvar med att dra åt snaran kring Latinamerika för att få kontroll över sin intressesfär.

Denna artikelsamling handlar främst om Venezuela, men tar även upp vilka återverkningar som den amerikanska politiken kan få för Latinamerika mer allmänt, bl a för Kuba. Flertalet av artiklarna tar också upp Kina, som idag har ett avsevärt inflytande i Latinamerika och som USA nog kommer att försöka bli av med, men det kanske inte går så lätt.

Innehåll

Om Venezuela.....	1
Venezuela: Knagglig väg väntar nya presidenten.....	5
Kuba indirekt offer för krisen i Venezuela	7
Trump får svårt att driva bort Kina från Latinamerika	9

Om Venezuela

Tony Wood, *London Review of Books*, 9 januari 2026

”Det var bokstavligen som om jag tittat på en tv-show”, sade Donald Trump om USA:s militära attack på Venezuela tidigt på morgonen den 3 januari. Efter månader av förtäckta operationer och övervakning bombade USA-styrkor flera platser runt Caracas för att lamslå Venezuelas luftförsvaret och kidnappade därefter landets president Nicolás Maduro och hans hustru Cilia Flores. ”Ni skulle ha sett hur fort det gick, den våldsamma kraften” tillade en Trump förhäxad av uppvisningen i övermakt. Men den publik som avsågs för detta styrkebesked var hela västra halvklotet och även om mycket förblir oklart beträffande Venezuelas framtid är det redan uppenbart vad Trumps nya utrikespolitiska doktrin innebär för resten av världen. Som Trump själv uttryckte det, ”I natt såg jag en av de mest precisa attackerna på suveränitet”. Han skulle senare rätta sig själv: ”Det jag menar är att det var en attack för rättvisa.”

Att denna *Operation Absolute Resolve* innebar flagrant kränkning av internationell rätt behöver knappast upprepas. USA begick en rad krigshandlingar mot en stat som inte utgjorde något direkt hot utan ens det tunnaste försök att hitta ett *casus belli* eller försöka skaffa sig tillstånd av FN. Att världens mäktigaste stat på detta sätt trampar på internationella normer är inte direkt förvånande med tanke på raden av krigshandlingar som flera USA-administrationer gjort sig skyldiga till och USA:s sponsring av Israels folk mord i Gaza. Ändå ser attacken på Venezuela ut att signalera något nytt i blandningen av skamlöst lagbrott och obekymrat förtryck.

Angreppet på Venezuela är också karaktäristiskt för Trump-epoken genom att både vara chockerande oförutsägbart och grovt förannonserat, samtidigt som det genomfördes under förevändningar som är klart orimliga. Sedan i september har USA utfört flera attacker på båtar, oftast på internationellt vatten, som lett till att minst 115 personer dödas. Det uttalade målet med såväl dessa summariska avrättningar som kidnappningen av Maduro var kamp mot narkotikahandeln, men bevisen för detta är skrattretande tunna. Inga spår av narkotikalaster har påträffats på vraken av båtarna och dessutom kommer bara en bråkdel av narkotikan i USA in via Karibien, där de flesta attackerna ägde rum. I den ursprungliga akten mot Maduro av en åtalsjury i New York 2020 omtalades den anklagade gång på gång som ledare för något vid namn *Cartel de los Soles*, som

enligt de flesta experter på den organiserade brottsligheten över huvud taget inte existerar. I den nya akt som tillkännagavs den 3 januari fanns inte den anklagelsen alls med. I stället betecknades Maduro och andra i Venezuelas ledarskap som narkotikahandlare knutna till mexikanska karteller, colombiansk gerilla och den organiserade brottsligheten i Venezuela.

Man kan med fog anklaga Maduros styre för olika saker, från att ha riggat valen 2018 och 2024 till omfattande fängslanden av demonstranter och tillslag mot oppositionella – för att inte tala om den långsamma nedbrytningen av arvet från *chavismen* och dess stöd på basnivå. Men även dess belackare måste medge att ledningen av en fiktiv kartell är en märklig grund för att avsätta någon med våld. Sedan får man förstås inte glömma att många av Washingtons närmaste allierade i regionen faktiskt har ägnat sig åt just narkotikahandel, från Contras i Nicaragua till Álvaro Uribe i Colombia. Nyligen benådade Trump dessutom Honduras f d president Juan Orlando Hernández som i föl av en domstol i USA dömdes för narkotikahandel.

Inte ens före den 3 januari kunde Trump bli trodd på påståendena om att trycket på Venezuela hade något med narkotika att göra. På sensommaren inledde USA en mäktig militär satsning i Karibien och utplacerade materiel och trupper i långt större antal än vad som hade krävts enbart för att bekämpa narkotikahandel. Den 10 december kapade USA-styrkor en oljetanker utanför Venezuelas kust och en vecka senare tillkännagav Trump en blockad av tankers och den 16 december skrev han på *Truth Social* att ”Venezuela måste återlämna till USA all den olja, mark och andra tillgångar man tidigare bestulit oss på”. Bara några timmar efter kidnappningen av Maduro lade Trump åter stor vikt vid oljan: ”Vi kommer att låta våra väldigt stora USA-bolag, de största som finns, gå in”, sade han. ”Vi ska plocka upp enorma rikedomar ur marken där.” Fyra dagar senare meddelade administrationen att man tänkte ta kontrollen över Venezuelas oljeförsäljning ”på obestämd tid”.

Men handlar det enbart om olja? Trump verkar anse det, men i december när det började rapporteras att administrationen var i färd med att diskutera planer för ett Venezuela efter Maduro med oljebolagen föreföll många av dem allt annat än entusiastiska. Med nuvarande prisnivå finns få incitament att göra dyrbara satsningar på att reparera Venezuelas sönderfallande infrastruktur, särskilt som landets råolja är ”tung” och ”sur” – besvärlig och kostsam att utvinna och raffinera. Det kanske är förklaringen till att Trump lyft fram idén om att använda amerikanska skatteintäkter för att kompensera oljebolagen för deras mödor. Men det innebär också tydligt att oljebolagen driver på för den sortens åtgärder. Vad som heller inte får glömmas är att även om det sällan funnits någon exakt samstämmighet mellan amerikanska bolags intressen och regeringens agerande har det sambandet blivit än mer vagt och osäkert under Trump. Det är fullt möjligt att planerna på att öppna Venezuela för USA:s oljebolag träcklats ihop i efterskott; det som kom först var beslutet att störta Maduro.

Den planen tycks ha tagit form för många månader sedan, men regimförändring i Venezuela har varit USA:s uttalade politik i över ett decennium och ett uttalat mål längre än så. USA:s regeringsorgan har finansierat och skolat den mer extrema flygeln av oppositionen i Venezuela ända sedan Hugo Chávez blev vald för första gången 1998. 2002 stödde George W Bush-administrationen först ett misslyckat kupp försök mot Chávez och sedan oppositionens plan att tvinga bort honom via en generalstrejk 2002-03 och därefter i en folkomröstning 2004. 2015, två år efter Chávez död och att Maduro efterträdde honom, betecknade Obama Venezuela som ett ”nationellt hot mot USA:s säkerhet” och införde sanktioner mot ledande företrädare för landet. Från 2017 ökade den första Trump-administrationen trycket med bredare och hårdare åtgärder, bl a sanktioner mot det statliga oljebolaget PDVSA, centralbanken och nationella utvecklingsbanken samt presidentorder om att hindra Venezuela från tillgång till USA:s finansmarknader.

Även om sjunkande oljepriser, korruption och den ekonomisk misskötsel Maduro stått för förvisso krävt sin tribut av Venezuelas ekonomi råder inget tvivel om att sanktionerna förvärrat en redan besvärlig ekonomisk situation. Också de mest försiktiga bedömningarna pekar på att BNP föll med drygt två tredjedelar mellan 2014 och 2021. Hyperinflation och varubrist har tårt på levnadsstandarden och drivit på en ökning av migrationen. I såväl absoluta som relativa termer är

det en av de största befolkningsomflyttningarna som registrerats: enligt UNHCR ska 7,9 miljoner nu ha lämnat landet av en total befolkning på 30 miljoner. I mitten av 2024 fanns cirka 760 000 venezolanska migranter i USA, men den allra största delen har tagit sig till grannländerna; bara i Colombia finns nära tre miljoner.

2019 gjorde Trump ett misslyckat försök till regimförändring genom att erkänna Juan Guaidó, talman i nationalförsamlingen, som Venezuelas president. Beslutsfattare i USA väntade sig uppenbarligen att Venezuelas militär skulle sluta upp bakom Guaidó och en folklig revolt, men regimen stod emot och protesterna mot Maduro avtog snabbt. Ett år senare sydde en kombination av venezolanska oppositionella och amerikanska legosoldater ihop ytterligare ett försök att störtas regimen (operationen har blivit känd som 'Smågrisbukten'). De misslyckandena måste ha svidit och försett den andra Trump-administrationen med ny inspiration att avsluta jobbet. Fiendskapen mot Maduro har för övrigt gällt över partigränserna i USA. 2020 erbjöd Trump en summa på 15 miljoner dollar för information som kunde leda till arrestering av Maduro; i januari i fjol höjde den avgående Biden-administrationen det till 25 miljoner dollar och i augusti ökade Trump det till det dubbla. (Den 3 januari påpekade USA:s utrikesminister Marco Rubio självbelåtet att genom kidnappingen av Maduro hade USA sparat 50 miljoner dollar.) Biden behöll också alla Trumps sanktioner och kritiserade honom till och med för "tufft språkbruk" mot Venezuela samtidigt som han uttryckte beundran för "skurkar och diktatorer som Nicolás Maduro".

USA:s politik har haft en konsekvent inriktning men inte alltid samma prioritet. Venezuela har mycket större betydelse för Trump än för hans företrädare för att den kan förena olika politiska mål bland rivaliserande grupperingar inom administrationen och som riktar sig till skilda delar av MAGA-koalitionen. Elliott Abrams, den neo-konservative entusiasterna för regimförändringar som skötte Venezuela under den första Trump-administrationen, sade nyligen till *Wall Street Journal* att Venezuela är "en perfekt storm, det har allt som Trump-administrationen bryr sig om". Under Trumps andra administration har frågan om Venezuela enat dem som driver på för en militariserad anti-drog strategi, dem som är för regimförändring i Karibien och dem som är för att svartmåla utländska regeringar av främst inrikespolitiska skäl och ge bränsle åt anti-migrant stämningar. Om krigsminister Pete Hegseth och Stephen Miller, Vita husets överstepräst i policyfrågor, representerar den första och tredje gruppen är Rubio och senator Lindsey Graham de främsta förespråkarna för regimförändring – och för dem är Kuba det yttersta målet.

Attacken på Venezuela är ett typiskt Trump-drag inte bara i sin hänsynslösa aggression utan i användandet av ett våldsamt skådespel för att föra samman rivaliserande kortsiktiga politiska mål. Där återfinns användandet av våld för att tilltala militära hökar, något som liknar regimförändring åt Rubio och för anti-migrant agendan perspektivet att kunna deportera venezolaner från USA nu när deras hemland blivit "säkert" (de har redan blivit av med Tillfällig Skyddsstatus). Och sedan utsikterna till en guldgruva åt *hedgefonder* [speciellt lukrativa fonder], som ser fram emot att göra pengar på Venezuelas obetalda skulder.

Samtidigt får de handlingskraftiga aspekterna av Trumps venezolanska vågspel inte avleda oss från den grundläggande omformning av USA:s strategi det innehåller. Trump-administrationens nya Nationella säkerhetsstrategi, publicerad i november, svävar inte på målet: "Efter alla bortkastade år kommer USA att åter lyfta fram och stärka Monroe-doktrinen för att återställa amerikansk överhöghet i den västra hemisfären", med tillägget att "vi kommer inte att tillåta icke-hemisfäriska konkurrenter [t ex Kina] att etablera styrkepositioner eller andra hotfulla perspektiv, eller äga och kontrollera strategiskt viktiga tillgångar, i vår hemisfär".

Vi har redan sett gott om exempel på vad det innebär i praktiken. Trump började sin andra mandatperiod med hot om att återta Panamakanalen och sätta press på det kinesiska konglomerat som äger hamnar i båda ändar att sälja dem till USA-bolag. I oktober backade finansminister Scott Besett upp Javier Mileis regering i Argentina med en livlina på 20 miljarder dollar inför mellanårsvalet och där Trump öppet sade att fel resultat innebär slut på USA:s stöd. I Honduras gjorde Trump klart att USA:s bistånd var villkorat till att hans favorit segrade i presidentvalet i november (efter ett ifråga-

satt val och omräkning segrade också Nasry Asfura till slut med 26 000 rösters övervikt). Företrädare för USA har återkommande talat om drönarattacker mot kartellerna i Mexiko och det kan fortfarande komma att ske. Den gemensamma nämnaren här är osminkad användning av hot för att uppnå USA:s mål, obefläckat av retoriska hänvisningar till principer eller gemensamma västliga intressen.

I det avseendet passar Trumps attityd till Latinamerika ihop med ett alltför välbekant mönster. Den gångna veckan har många kommentatorer dragit paralleller mellan kidnappningen av Maduro och tillfångatagandet 1989 av Panamas ledare Manuel Noriega, även han anklagad för narkotikahandel och raskt förd till USA för att ställas inför rätta (det finns viktiga skillnader: Noriega hade varit CIA:s man i årtionden och Panama är ett mycket mindre land än Venezuela). Men Panama är inte det viktigaste: det senaste seklet har det funnits dussintals exempel på USA-interventioner i Latinamerika från marinsoldaternas återkommande landstigningar i Honduras i början av 1900-talet till störtandet av Maurice Bishop i Grenada 1983.

Under kalla kriget skedde USA-sponsrade regimförändringar oftast på armlängds avstånd och under tal om antikommunism, som när Jacobo Arbenz störtades i Guatemala 1954 eller Salvador Allende i Chile 1973. Kidnappningen av Maduro tycks följa en äldre modell, mer lik den kanonbåtsdiplomati där USA-trupper ockuperade Kuba, Haiti, Nicaragua och Dominikanska Republiken mellan 1900 och 1934. (Även om USA intervenerat regelbundet i Central- och Sydamerika har Karibien alltid varit särskilt utsatt för övergreppen.) Den ideologiska basen för allt detta var Roosevelt-Uppföljaren till Monroe-doktrinen i den form den presenterades av Theodore Roosevelt i hans *State of the Union*-anförande i december 1904. ”Om en nation visar att den förmår agera med rimlig effektivitet och anständighet i sociala och politiska frågor, om den upprätthåller ordning och betalar sina skulder, behöver den inte frukta någon inblandning från Förenta Staternas sida”, sade han. Men ”kronisk misskötsel, eller en vanmakt som leder till allmän upplösning av det civiliserade samhället kan ... till sist kräva ingripande av någon civiliserad nation”. På västra halvklotet innebar det att USA kunde tvingas, ”om än motvilligt ... att utöva rollen som internationell polismakt”.

Den 3 januari skröt Trump om att ha ”överskridit” Monroe-doktrinen: ”Nu talar man om Donroe-doktrinen.” I själva verket har han bara uppdaterat Roosevelt-Uppföljaren till en tid av drönarakt och sociala medier. Valet av narkotikahandel som förevändning är delvis motiverat av en önskan att kringgå det svaga mummel som gäller för att vara kongressens granskning nuförtiden. Framför allt Rubio har hållit fast vid linjen om att detta inte är något krig. Men den vidare innebörden av att beteckna sådana interventioner som ”polisverksamhet” är att det gör det möjligt för administrationen att framställa allt från drönarattacker till fullskaliga invasioner som något som handlar om efterlevnad av lagen och inte krigföring. Hela hemisfären blir en plats där USA kan använda militärt våld efter eget gottfinnande utan någon annan legitimering än den patologiska uppfattningen om dess självutnämnda bestämmanderätt.

Vad betyder allt detta för Venezuela? För ögonblicket liknar regimen post-Maduro i mycket Maduros egen: hans vicepresident Delcy Rodríguez svors genast in som sittande president. En utbredd ryktesspridning, underblåst av Vita huset självt, hävdar att hon slutit ett avtal med Trump där hon sålt ut Maduro och tillgång till olja i utbyte mot regimen fortlevnad. Rodríguez var även oljeminister och har det senaste året lett förhandlingar med Trumps sändebud Richard Grenell och därmed behöver detta inte vara orimligt. Men det är också tänkbart att det aldrig ingicks något sådant avtal och att kidnappningen av Maduro och bombningen av landet var Trump-administrationens sätt att visa att man menade allvar. Oavsett vilket har januariattackerna starkt beskurit ledarskapet för regimen samtidigt som resten för tillfället lämnats intakt.

Den situationen kan förändras fort, men det går förvisso att hitta en viss logik i att Trump låter en stympad Maduro-regim vara kvar: den sittande regeringen kan garantera stabilitet och samtidigt ge Trump vad han vill, medan en fullskalig regimförändring vore mycket mer oförutsägbar och sannolikt skulle kräva en verklig invasion och ockupation. En operation på den nivån skulle bli långvarig och blodig och för närvarande verkar det inte troligt att Trump kommer att placera ”sina

pojkar” i terrängen. Tills vidare kan USA åsamka Venezuela stor skada på avstånd om den nya regeringen vägrar att foga sig. Som Trumps pressekreterare Karoline Leavitt uttryckte det den 7 januari: ”Deras beslut koma att fortsätta att dikteras av Amerikas Förenta Stater.”

Det är möjligt att Trump-administrationen till sist kommer att tvinga återstoden av Maduro-regimen att gå med på nyval. Men att notera är att Trump inte en enda gång nämnde ordet ”demokrati” under presskonferensen den 3 januari, vilket tyder på att det inte står överst på hans önskelista. Att Trump-administrationen erkänt Rodríguez som sittande president strider också mot en av de grundförutsättningarna för USA:s politik, som ju var att Maduros regering saknade legitimitet eftersom oppositionens kandidat Edmundo González vunnit presidentvalet 2024. Trump-administrationen har inte bara låtit bli att kräva att González ska utses till president, den har också sidsteppat oppositionsledaren Maria Corina Machado, som González ställde upp som surrogat för. Machado har vid flera tillfällen manat USA att ingripa och störta Maduro, krälat för Trump för att få detta till stånd och tillägnat honom sitt fredspris. Ändå drog han sig inte för att avfärda henne som visserligen ”en mycket trevlig kvinna” men ”utan tillräckligt stöd och respekt i landet” för att få ta över ledningen. Det var en tung smäll för oppositionen i Venezuela och dessutom ett förödande betyg åt USA:s politik under två decennier.

Alla förutsägelser om vad som kommer att hända härnäst är bräckliga. Men det troligaste scenariot på kort sikt är att den nuvarande regimen utsätts för fortsatt tryck av USA, endera i form av skärpning av blockaden eller nya väpnade aktioner. Tillvaron för huvuddelen av befolkningen kommer knappast att förbättras inom överskådlig tid, i synnerhet om USA sopar åt sig de oljeintäkter som hållit det luggslitna sociala trygghetssystemet något så när vid liv. Det har förekommit betydande protester i Caracas och på andra håll mot USA:s agerande och till försvar av landets suveränitet. Ytterligare attacker kan gynna regimen snarare än försvaga den. Utanför Venezuela gladde sig många av de miljoner som lämnat landet åt att Maduro störtats. Men det är långtifrån säkert att de kommer att gynnas av det. Deras situation kan tvärtom rent av förvärras: om USA nu insisterar på att deportera stora grupper venezolaner kan dess allierade i regionen – framför allt de som underblåst anti-migrant stämningar som Milei och Kast – välja samma metod. I stället för att innebära slutet på Venezuelas utdragna kris kan avlägsnandet av Maduro bara vara inledningen till ett nytt stadium.

Venezuela: Knagglig väg väntar nya presidenten

Marie Delcas [Bogotá], *Le Monde*, 10 januari 2026

Venezuelas interimspresident, utnämnd efter bortförandet av Maduro, måste både se till att hålla samman *chavismen* utan att dra på sig Trumps vrede.

Det blev inget maktvakuum i Venezuela. En vecka efter USA:s räd mot president Nicolás Maduros bunker i Caracas går livet vidare, lugnet råder och Delcy Rodríguez, 56 år, har taktpinnen. Donald Trump gläder sig åt sina utmärkta relationer med vice presidenten som blivit interimistisk president. Delcy Rodríguez regering uppträder ”som en allierad” och bör ”fortsätta att göra det”, sade USA:s president efter ett möte den 9 januari med representanter för USA:s stora oljebolag. Donald Trump vill få dem att återinvestera i Venezuela under sin kontroll.

Två dagar efter bortförandet av Nicolás Maduro utsåg författningsdomstolen Delcy Rodríguez till interimspresident. Den lösningen gör det möjligt att kringgå konstitutionen som i händelse att presidenten definitivt försvinner kräver nyval inom trettio dagar. Och Nicolás Maduro, fängslad i New York, ser ut att bli borta ett bra tag. Men regimen i Caracas har inga planer på nyval.

”Det finns bara en president i detta land och han heter Nicolás Maduro” fann Delcy Rodríguez det angeläget att poängtera efter att ”hedrad men med smärta” ha svurit presidenteden inför sin bror Jorge Rodríguez, nationalförsamlingens talman. Direkt efter tillträdet begav sig den nya presidenten till Hugo Chávez (president 1999-2013) grav.

Sedan den 3 januari går Caracas i slowmotion. Affärer och kaféer stänger tidigt. Gatulivet sinar tidigt. ”Ingen är direkt nöjd med utvecklingen” säger Mariela på telefon. Hon tillhör oppositionen och vill inte uppge sitt namn. I det tysta anklagar *chavisterna* ”Delcy” för att ha sålt ut Nicolás Maduro och förrätt revolutionen medan anti-chavisterna för sin del stampar otåligt. ”Amerikanerna förde bort diktaturen men låter diktaturen vara kvar”, muttrar Mariela och betecknar läget som ”ohållbart”. Överbefälhavaren general Vladimir Padrino López har erkänt den nya presidenten som legitim. Och hon avsatte omedelbart general Javier Marciano Tabata, som ansvarade för Nicolás Maduros säkerhet.

Delcy Rodríguez har anledning att tänka på sin egen säkerhet. Donald Trump har öppet hotat henne med ”ett värre öde än Nicolás Maduros” om hon inte sköter sig. I fredags sade USA:s president att han ändrat sitt beslut att beordra en ny attack mot Venezuela sedan Caracas frigett politiska fångar.

”Personlig hämnd”

Delcy Rodríguez måste samtidigt se till att både hålla samman *chavismen* som kontrollerar statsapparaten och genomföra reformer som bekräftar hennes legitimitet. Hon måste lyda Washington utan att framstå som en marionett till Trump-administrationen. Hon måste skilja sig från Nicolás Maduro utan att tappa greppet över armén och *los colectivos*, grupperna till revolutionens försvar som stundtals är beväpnade. Kort sagt är hennes manöverutrymme begränsat.

Som sin äldre bror föddes Delcy Rodríguez i Caracas. Deras far, Jorge Antonio Rodríguez, bildade 1973 det marxistiska Socialistiska förbundet. 1976 blev han arresterad misstänkt för att ha medverkat i kidnappingen av en amerikansk affärsman. Han dog under tortyr. Då var Jorge elva år och Delcy sju. I vuxen ålder blev det politiska engagemanget ett sätt för båda att hantera traumat. ”Den bolivarianska revolutionen och att kommendant Hugo Chávez kom till makten blev vår personliga hämnd”, har hon sagt.

För att ”ge rättvisa åt sin far” studerade Delcy Rodríguez juridik, först på centrala universitetet i Venezuela, där hon fick advokatlicens, och därefter vid universitetet Paris-X i Nanterre. Slutligen tog hon en masterexamen i socialpolitik vid Birkbeck-universitetet i London.

Hon inledde sin bana i skuggan av sin bror. I motsats till Nicolás Maduro eller Diosdado Cabello (inrikesminister och en annan stark man inom regimen) tillhörde Jorge Rodríguez, psykiater till yrket, inte *chavismen* från allra första början. Men när Hugo Chávez väl kommit till makten tog han sig snabbt in i den innersta kretsen. 2006 utsåg Jorge Rodríguez sin syster till minister inom presidentkansliet. Innan dess hade Delcy Rodríguez mest haft poster inom byråkratin.

Denna första ministerpost förde henne sakta men säkert ut på den internationella arenan. Den inbitne tredje världs-förespråkaren Hugo Chávez ökade kontakterna internationellt. Och Delcy Rodríguez var hans sändebud. Hon knöt vänskapsband med Tamim Ben Hamad Al Thani, son till dåvarande emiren av Qatar och som 2013 efterträdde sin far. Och de kontakterna har blivit bestående.

I oktober i fjol avslöjade *Miami Herald* att det sedan några månader pågått hemliga förhandlingar i Qatar. Tandemet Rodríguez skulle ha föreslagit USA att göra det möjligt för Nicolás Maduro att lämna Venezuela och att de båda skulle leda en övergångsregering. Existensen av någon ”pakt i Doha” har aldrig bekräftats. Men Tamim Ben Hamad Al Thani har antagligen spelat en viss roll för amerikanernas beslut att satsa på Delcy Rodríguez.

Hugo Chávez däremot hade snabbt gjort sig av med henne. De båda kom inte överens och Delcy Rodríguez stannade bara några månader i teamet kring presidenten. Hon skulle några år senare stå för en återkomst i stor stil då Nicolás Maduro, som efterträtt Chávez 2013, gjorde Jorge Rodríguez till sin ideolog och dennes syster till sin oskiljaktiga medarbetare. 2013 utsågs hon till kommunikationsminister och 2014 till utrikesminister.

Efter oppositionens seger i parlamentsvalet 2015 bestämde sig regimen för att bilda en konstituerande församling. Delcy Rodríguez invaldes i den 2017 vid ett val som oppositionen inte deltog i. Det är det enda val Venezuelas nya president någonsin ställt upp i. Delcy Rodríguez var under ett år talman i den konstituerande församling som tillskansade sig alla nationalförsamlingens befogenheter. 2018 utsågs Delcy Rodríguez till vice president och blev även ekonomi- och oljeminister. Kort sagt satt Delcy Rodríguez på alla strategiska poster.

Fängsling av rivaler

Sedan 2015 har Venezuela sjunkit ner i en ekonomisk recession utan motstycke. Oljeindustrin har rasat samman liksom landets BNP, hyperinflationen har brett ut sig och landet tömts på invånare. Delcy Rodríguez insåg att något måste göras och försökte med ett närmande till USA. Det var på hennes initiativ som företaget *Citgo Petroleum*, ett amerikanskt dotterbolag till Venezuelas statliga oljebolag PDVSA, svarade för en gåva på 500 000 dollar inför Donald Trumps installationsceremoni 2016, vilket Joshua Goodman, amerikansk journalist på *Associated Press* kunde avslöja i onsdags.

Den auktoritära vändningen i Caracas fick Washington att reagera och EU följde snart efter. 2016 kom de första sanktionerna. De skärptes 2019 och påskyndade färden utför ruinens brant för oljeindustrin. Nicolás Maduro och ett tiotal av hans medarbetare – bl a Delcy Rodríguez – blev föremål för individuella sanktioner. De hade inte rätt att vistas i USA eller EU och deras tillgångar där blev frysta. Washington och Bryssel anklagar Delcy Rodríguez för att stödja Maduros övergrepp mot rättsstaten och de demokratiska rättigheterna.

2018 inledde Venezuelas regering en trevande ekonomisk vändning. Delcy Rodríguez ledde en ekonomisk liberalisering som man utåt inte riktigt ville nämna vid namn. Valuta- och priskontroll upphävdes, dollarn fick en ny roll och de företag som Hugo Chávez nationaliserats blev åter privatiserade under dunkla former. Och Delcy Rodríguez skaffade sig renommé som pragmatiker.

Men hon gjorde sig inte på något vis av med den antiimperialistiska glöden. Vokabulären förblev revolutionär medan marknadens inflytande växte. Och korruptionen upphörde inte. Delcy Rodríguez öppnade dialog med den privata sektorn. Åsikterna om hennes person skiljer sig åt. En företagsledare lovordar ”hennes disciplin och förhandlingstalang”. En annan däremot anser att ”hennes ambitioner motsvaras bara av cynismen”.

Hon har sett till att motståndare och rivaler hamnat i fängelse. Tarek El Aissami som tävlade med henne om kontrollen över oljesektorn fängslades således under den kampanj mot korruptionen som Delcy Rodríguez och brodern startade. Inom ”*boli-bourgeoisien*” – den kast som berikat sig under den bolivarianska revolutionen – ses syskonen Rodriguez som internationellt orienterade och bildade. Och nu framställer vissa medier i USA henne som en moderat *chavist*, vilket får hennes motståndare att tappa andan.

Kan hon ha förrått Maduro? ”Det spelar ingen roll”, säger Mariela från oppositionen. ”Det enda säkra är att Delcy Rodríguez sitter vid makten bara för att USA behöver henne och att alla vet om det. Regeringens diskurs är oförändrad men numera har den något löjeväckande över sig.”

Kuba indirekt offer för krisen i Venezuela

Alice Soledad, *Le Monde*, 10 januari 2026

Kuba riskerar att tappa sin främsta allierade sedan USA nu kopplat greppet om Venezuela. Alliansen mellan Venezuelas president Hugo Chávez och Fidel Castro slöts i början av 2000-talet och var av militär, politisk och ekonomisk karaktär. Även om Kuba hela tiden förnekade att man haft säkerhetsstyrkor i Venezuela ska minst 32 kubanska soldater ha dödats under oklara omständigheter i samband med att presidentparet i Venezuela, Nicolás Maduro och Cilia Flores, kidnappades natten mellan den 2 och 3 januari.

”Förutom en ytterst liten minoritet gläder sig nog ingen på Kuba åt de tragiska händelserna i Venezuela. På Kuba finns en mycket stark uppslutning kring suveränitet. Oron för att tappa en allierad som Venezuela kan bara göra osäkerheten större hos en befolkning som upplever en samhällelig kris utan motstycke”, säger Janette Habel, forskare vid Institutet för högre studier om Latinamerika och kännare av Kuba.

Sedan 2016 har Kubas ekonomi rasat kraftigt tillsammans med Venezuelas som då stod för 47 procent av landets handelsutbyte, främst olja, en siffra som i fjol sjunkit till 10 procent. Pandemin och de sanktioner som Trump införde under sin första mandatperiod (2017-2021) och som Joe Biden förlängde har ytterligare begränsat handelsmässiga och finansiella kontakter med omvärlden. Ifjol upplevde Kuba enorma återkommande strömavbrott på grund av bristen på bränsle och föråldrade installationer.

Osäker livsmedelssituation

Kuba är idag drabbat av en epidemi av chikungunya och osäkerheten beträffande livsmedel och energi är kronisk. Att Trump-administrationen nu krävt att Venezuela ska bryta relationerna med Kuba borde oroa Havanna. ”Märkligt nog ser man ingen panik på statligt håll: endera för att Mexiko förser landet med behovet av olja eller för att Kina kan bidra till att ytterligare bygga upp den allt mer betydelsefulla solenergin”, säger Janette Habel.

”Sedan lång tid förser Mexiko Kuba med olja. Vi har avtal med dem och det handlar också om en humanitär åtgärd mot Kubas folk. Mexiko har alltid varit emot USA:s handelsblockad [som infördes 1962] på grund av de ödesdigra konsekvenserna för folket”, sade Mexikos president Claudia Sheinbaum den 7 januari.

Den första fråga Sheinbaum fick på sin dagliga presskonferens rörde en artikel i *Financial Times* där rubriken borde göra mexikanerna skräckslagna: ”Mexiko riskerar Trumps vrede med att skicka oljetankers till Kuba.” Den brittiska tidningen, som följs noga på andra sidan Atlanten, tryckte på den ömma punkten redan i de första raderna: ”Mexiko har ersatt Venezuela som främsta leverantör av olja till Kuba 2025 och bidrar därigenom till att hålla den kommunistiska ön vid liv.”

Enligt *Kpler*, en nyhetsplattform specialiserad på energifrågor och som angavs som källa till artikeln, stod Mexiko ifjol för 44 procent av Kubas import av olja och Venezuela knappt 34 procent. ”Handeln med Venezuela har minskat oerhört de senaste åren. Kina, som främst säljer teknologi, är Kubas främsta handelspartner. Öns största problem är bristen på produktion och pengar till investeringar och energiförsörjningen”, säger ekonomen Jérôme Leleu, specialist på Kubas ekonomi.

De medicinska brigader Kuba skickat utomlands svarade 2014 för tio miljarder euro i exportintäkter mot fem miljarder 2022. Intäkterna från turismen har också minskat kraftigt efter pandemin. Och slutligen har sockerindustrin, öns traditionella industri, rasat ihop. Dessutom förekommer sociala protester som t ex demonstrationerna den 11 juli 2021. ”Att regimen tappat i legitimitet är obestridligt och det gäller framför allt Raul Castro, president mellan 2008 och 2018 och idag deputerad. Från 2011 tog han initiativ till marknadsekonomiska reformer med den auktoritära regimen kvar, med Vietnam som förebild”, säger Janette Habel.

Bitterhet

Hemliga dokument som tidningen *El Nuevo Herald* i Miami kommit över i augusti 2025 visade för första gången den betydelse konglomeratet *Gaesa*, styrt av högt uppsatta militärer, har för Kubas ekonomi. ”Även om de flesta kubaner inte känner till det kontrollerar *Gaesa* en stor del av turismen, de flesta bensinstationerna och snabbköpen, överföring av valuta och växlingskontor, plus verksamheten vid den nyöppnade hamnen i Mariel”, skrev tidningen.

Cimex, den viktigaste delen av konglomeratet med ansvar för handel och finansiell verksamhet, står för 40 procent av de årliga intäkterna. Turistföretaget *Gaviota* som förvaltar 55 procent av hotellrummen på ön hade 2024 reserver på 4,3 miljarder dollar. ”*Gaesa* är avskytt av befolkningen då

militären valt att satsa enbart på turismen och inte på jordbruk, energi och social service, något som var grundläggande för Kubas politiska projekt. Premiärministern [Manuel Marrero] är långt ifrån omtyckt eftersom han tidigare var direktör inom *Gaviota*”, säger Janette Habel.

Fallet med *K-tornet*, i kvarteret Vedado i Havanna, är betecknande för de känslorna: detta 42 våningar höga hotell – den högsta byggnaden på Kuba – står gapande tomt och har blivit den avskydda symbolen för denna politik. Det förvaltas av den spanska kedjan *Iberdrolas* och ska ha kostat *Gaesa* 200 miljoner dollar. Planerna på det fick stor publicitet 2018 men invigningen i fjol skedde i det fördolda, ett tecken på att Kubas regering är medveten om känslorna bland befolkningen. Kubas president Miguel Diaz-Canel medgav i fredags regeringens ansvar för öns svårigheter, ett inte direkt vanligt erkännande.

Tre politiska tendenser

Enligt kännarna är beslutet att uppskjuta kommunistpartiets nionde kongress, som var planerad till i april i fjol – den senaste hölls 2021, ett tecken på att det inte gått att uppnå någon enighet mellan de tre tendenser som det brukar talas om. ”Den ena förordar den nuvarande modellen kopierad efter Vietnam, en annan är för fullständig politisk och ekonomisk öppning och en tredje slutligen, mer vänsterinriktad, kritiserar det rent ekonomiska synsättet och kräver att revolutionens och demokratins sociala landvinningar ska behållas”, säger Janette Habel.

Den nya geopolitiska konfigurationen för Havannas del, med risk för att Caracas går förlorat, kan också innebära att kortleken blandas på ett helt nytt sätt.

Trump får svårt att driva bort Kina från Latinamerika

Harold Thibault [Beijing], *Le Monde*, 13 januari 2026

”Det är vår hemisfär.” Dagen efter kidnappningen av Venezuelas president Nicolás Maduro svarade USA:s utrikesminister Marco Rubio operationen på det sättet. ”Det är västra hemisfären. Det är där vi bor. Vi tänker inte låta västra hemisfären bli en bas för USA:s motståndare, konkurrenter och rivaler.” Trump-administrationen har inte gjort någon hemlighet av det, dejt är i första hand Kina, plus Ryssland, som man vill driva bort från det man betraktar som sin bakgård.

”Göra det svårare för våra konkurrenter utanför hemisfären att öka sitt inflytande i regionen”, heter det i den nationella säkerhetsstrategi som Donald Trump lagt fram och som publicerades i december. ”Vi vill att de andra nationerna ska se oss som sin främsta partner och på olika sätt tänker vi avhålla dem från att samarbeta med andra.” Den 3 januari skred Washington till handling i Caracas efter att först på våren 2025 rikligt hotat Panama för dess kontakter med Kina och, inte minst då de två hamnarna vid Panamakanalens ändar och som sköts av det i Hongkong baserade bolaget CK Hutchison.

Utåt verkar tanken på intressesfärer för att öka de stora imperiernas utrymme också locka USA:s främsta konkurrent. Redan 2009 presenterade Kina i FN en karta över Syd kinesiska havet där området avgränsades med nio linjer nära kusterna till andra länder i regionen – Vietnam, Indonesien, Malaysia, Brunei, Filippinerna – för att slå fast att detta hav historiskt och naturligt tillhörde Kina trots att detta inte erkänns av internationell rätt.

Lite längre nordost hävdar Kina likaså att Taiwan är en av dess provinser och att en återförening är ”oundviklig”, trots taiwanesernas starka önskan om att få behålla sin identitet och sitt demokratiska system. I juli 2024 under valkampanjen gjorde Donald Trump själv detta enkla konstaterande att ön ligger nära Kina och långt från USA. Tanken på en uppdelning av intressesfärerna mellan de båda stormakterna tycktes då gå att skönja.

I själva verket var det inte alls så. För ingen av parterna är redo att ge bort ens en munsbit av sin ställning. Den 10 december, några dagar efter att Washington tillkännagett sin strategi, replikerade Beijing med 17 sidor om Latinamerika. Och innebörden var allt annat än att lämna kontinenten i

någon uppgörelse med USA. I stället lovade Kina att stödja de länderna i ”motståndet mot överhöghet och maktpolitik”. USA har å sin sida inte övergett Taipei och meddelade till och med den 18 december att man levererar vapen till ett värde av 11 miljarder dollar till Taiwan.

I stället för en uppdelning är det en obevklig kamp mellan Kina och USA som kan skönjas vid horisonten. I Latinamerika, i Asien och i Stilla havs-området. Venezuela är ett extremt exempel, men alla länder känner redan av sitt beroende av den ena eller andra av de zonerna. För de båda supermakterna kommer valet av metod att var avgörande: avsätta regimer eller investera på plats? Handla eller upprätta tullbarriärer? Med lock eller pock? Oföränderlighet eller tvära kast?

Käpp utan morot

I fjorton år har Marco Rubio varit en mot Kina mycket kritisk senator. Och han har haft tid på sig. Blockaden av venezolansk olja gör att leveranserna till Kina upphört och dess gigantiska planer på oljeexploatering på plats läggs i träda. Men hur många latinamerikaner känner inte nu mer avsmak över USA:s agerande i regionen? De kan ha blivit mer tilltalade av Kinas diskurs, inte minst är det fallet i Brasilien, om att vägra underkasta sig västligt herravälde.

Och Kinas ekonomiska inflytande fortsätter att öka i regionen. Kina har utnyttjat det tomrum som USA lämnat efter sig när man vände blicken mot Mellanöstern efter 11 september 2001 och sedan har Kina dessutom flyttat fram sina positioner på den asiatiska kontinenten. Det var just 2001 som Kina blev medlem av Världshandelsorganisationen, en vändpunkt för landets ekonomiska uppgång. Handeln har blivit främsta redskapet för landets ambitioner. Och ju starkare Kinas ekonomi har blivit desto mer har Latinamerikas roll ökat där.

För att göda sina grisar och förse befolkningen med fläsk har Kina gått om USA som främsta kund av brasiliansk soja. Kina satsade också på litium-gruvor i Argentina på sin väg mot att dominera den nya marknaden för elbilar. Och det har lett till att Latinamerika börjat vänja sig vid att handla med Kina. Att USA viftar med diplomatiska påtryckningar, eller rent av militära, betyder föga när ett djupt ekonomiskt beroende redan har etablerats.

Argentinas mycket Trump-vänlige president Javier Milei, som under valkampanjen kallade regimen i Kina för ”mördare” och svor på att aldrig ha något att göra med kommunister har väl vid makten inte gjort något för att bryta relationerna med Kina. Och Brasiliens f d president Jair Bolsonaro agerade på samma sätt. Detta närmande leder till nya gemensamma projekt: en hamn i Peru, en godsterminal i Santos i Brasilien. Inför denna kinesiska våg viftar Washington med käppen men utan någon morot. ”Amerika och dess allierade har ännu inte formulerat, än mindre verkställt, någon genomtänkt plan för det s k Globala Syd” heter det i ett ögonblick av klarsyn i USA:s nya strategiska säkerhetsdokument.

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

Allmänt om den nya amerikanska säkerhetsstrategin:

Michael Pröbsting: [Trumps nya Nationella säkerhetsstrategi - USA-imperialismens plan på en multipolär värld](#)

[Trump och Venezuela.](#) Artikelsamling (september 2025)

[Trump ökar trycket på Latinamerika.](#) Artikelsamling (slutet av oktober 2025)

[Trump på krigsstigen: Venezuela.](#) Artikelsamling (9/1 2026)

Slavoj Zizek: [Man måste inte välja mellan Trump och Maduro](#) (13/1 2026)